

доступності препаратів на ринку України для населення із середньою заробітною платою.

Список використаних джерел:

1. Украинцы ответили, сколько они тратят на лекарства // Medicus Amicus. – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.medicusamicus.com
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Шкорботун В.А. Гострі запальні захворювання приносних синусів / В. А. Шкорботун // Український медичний часопис. – 2014. – № 2. – С. 67–70.
4. Міністерство охорони здоров'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua>
5. Мнушко З. Н. Теория и практика маркетинговых исследований в фармации / З. Н. Мнушко, И. В. Пестун. – Харьков: НФаУ, 2008. – С. 15–22.
6. Дранник Г. Н. Клиническая иммунология и аллергология / Дранник Г. Н. – Одесса: АстроПринт. – 1999. – 604 с.

Сало Я.В.

аспірант,

Одеський національний економічний університет

ФУНКЦІЇ СЕРЕДНЬОГО КЛАСУ В РИНКОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ

В країнах з розвинутою ринковою економікою та демократичним політичним устроєм середній клас представляє собою частину суспільства, яка займає статусні позиції між верхніми та нижніми прошарками суспільства. За різними даними, середній клас в країнах з ринковою економікою складає 50-75% зайнятих [1, с. 49].

Середній клас грає особливу роль в суспільстві. До середнього класу, як правило, належить та частина населення, яка є економічно незалежною і, яка має яскраво виражену професійну орієнтацію.

У сучасних розвинутих суспільствах соціальну структуру схематично можна представити у вигляді ромба, верхню і нижню частини якого утворюють, відповідно, еліта та бідні верстви, а проміжну, яка є значною та перевищує попередні дві за чисельністю, – середній клас. В соціальній структурі формується широкий середній соціальний прошарок, наслідком чого є подолання полярності, скорочення меж соціальної диференціації [3].

В країнах з ринковою економікою середній клас в змозі усвідомити свої цілі та донести їх політичною мовою. Представники цього класу в більшій мірі формують моральні стандарти суспільства, оскільки завдяки своїй чисельності, мають змогу домінувати в судовій системі, політичних та релігійних організаціях.

Вивченням та обґрунтуванням функцій середнього класу займаються О. Александрова, Н. Коваліско, Т. Кір'ян, В. Кижеватова, М. Шаповал, Т. Заславська, Н. Тихонова та ін.

Проблеми становлення та реалізації основних функцій середнього класу в ринковому суспільстві відносяться до числа досить вагомих проблем. В умовах формування ринкової економіки, середній клас є не тільки основним інтересом перетворень, а й безпосереднім критерієм здійснення цих перетворень. Відповідно до такої ролі середньому класу притаманні певні функції [2]. Серед таких функцій потрібно відмітити декілька основних, а саме: інвестиційну, стабілізуючу, ідеологічну та модернізуючу.

Однією з головних функцій, які виконує середній клас є інвестиційна функція. Завдяки високим доходам та економічній активності, представники середнього класу роблять основний внесок в доходи держави, оскільки саме вони є головними виробниками та споживачами, а також платниками податків та інвесторами. Представники середнього класу орієнтуються на стабільність навколишнього соціально-економічного середовища, тому що прагнуть власної безпеки, а також безпеки для своєї сім'ї, саме це змушує їх бути відповідальними платниками податків. Середній клас формує державний та місцеві через сплату податків, а також здійснює фінансування освіти та науки, культури, охорони здоров'я [4].

Інвестиційна діяльність середнього класу – це вид діяльності, який пояснюється досить стабільним доходом, пов'язаним з наявністю високої заробітної плати. Для представників середнього класу характерна діяльність із заощадження частини доходу. Оскільки представники середнього класу отримують достатній дохід, вони є активними на споживчому ринку, зокрема на ринку послуг, ринку товарів тривалого користування, іноді – престижних товарів.

Аналізуючи значення середнього класу в ринковому суспільстві, думки більшості дослідників збігаються в оцінках його стабілізуючої функції. Стабільність в суспільстві пов'язана з його структурою. Досягши певного місця в соціальній структурі суспільства, представники середнього класу підтримують існуючий державний устрій, який дозволяє їм підтримувати відповідне економічне становище. В суспільствах з ринковою економікою, середній клас – високо забезпечена частина суспільства, яка володіє власністю, що забезпечує економічну незалежність. Висока якість життя та впевненість в майбутньому зумовлюють зацікавленість середнього класу в збереженні соціального порядку, надаючи йому функцію соціального стабілізатора суспільства. Становище середнього класу в центрі соціальної системи забезпечує тим самим відносну стабільність і стійкість системи.

Середній клас – це, так звана, середня ланка між крайніми полюсами стратифікаційної структури суспільства. При цьому для оптимального здійснення стабілізуючої функції необхідно, щоб цей прошарок суспільства мав достатню чисельність. Чисельний середній клас нейтралізує наростаючу соціальну нерівність, яка веде до соціальних конфліктів в суспільстві.

Середній клас знижує соціальну напруженість в суспільстві, потрібно зауважити його вагому роль при вирішенні проблеми боротьби з безробіттям та забезпеченні зайнятості населення. Потрібно говорити про створення робочих місць у малому та середньому бізнесі, про забезпечення відповідних доходів тих, хто зайнятий у цьому бізнесі. Стабілізуюча функція середнього

класу проявляється і в формуванні ціннісних орієнтацій, системи світогляду, в тому числі і поглядів на політичний устрій суспільства. Таким чином, ідеалом в області економічного розвитку країни для представників середнього класу виступає економіка, в основі якої лежить розвиток приватної власності з елементами державного регулювання. Середній клас визначає електоральні переваги і ціннісні орієнтації суспільства. Політичні орієнтації визначаються демократичними принципами, законослухняністю і вимогами до дотримання прав людини.

В ринковому суспільстві ідеологічна функція середнього класу є досить значущою. Середній клас, який в ринковому суспільстві є найбільш активною та інтелектуально розвиненою частиною суспільства, визначає духовні та соціальні цінності, напрямки та стратегії розвитку суспільства. Реалізація ідеологічної функції середнього класу передбачає консолідацію представників середнього класу, усвідомлення ними своїх класових інтересів, тенденцій і перспектив розвитку суспільства, трансляцію соціальних цінностей, норм поведінки в сучасний соціальний простір.

В ринковому суспільстві представники середнього класу є основними носіями, громадських інтересів та властивих відповідним суспільствам цінностей, норм, стилів життя. Поширюючи зразки власної культури на вищі і нижчі класи суспільства, середній клас виступає в ролі культурного інтегратора суспільства. Середній клас споживає в масовому масштабі не тільки різні товари і послуги, але і продукти культури. Він є основним виробником і споживачем масової культури.

Не менш важливою функцією середнього класу є модернізуюча функція. Наявність масового середнього класу в суспільстві створює передумови для безперервного розвитку через безперервне накопичення знань, розвиток кваліфікації, професійне забезпечення економіки, підвищення якості людського, соціального і культурного капіталу. Середній клас виступає в якості провідника інноваційних форм соціально-економічної діяльності, розповсюджувача нових соціально-економічних та соціокультурних практик в інші соціальні верстви. Інакше кажучи, середній клас – це рушійна сила модернізації. Швидкість формування та якісна характеристика великої спільності людей, які мають змогу та здібності працювати в різних сферах, здатні формувати та закріплювати нові ринкові принципи господарювання, мають вплив на модернізацію. Відтак, можна стверджувати, що саме успішна адаптація населення, формування продуктивних моделей соціально-економічної поведінки, спрямованих на формування ефективної соціально орієнтованої ринкової економіки впливають на успіх даного процесу [4].

В ринковому суспільстві середній клас грає провідну роль у процесі вертикальної мобільності. Основні соціальні переміщення в суспільстві відбуваються як всередині середнього класу, так і між ним та іншими елементами соціальної структури. Саме вільні канали висхідної вертикальної мобільності, чіткі перспективи соціального зростання, базою якого є освіта та рівень кваліфікації, повинні забезпечувати високий рівень добробуту представників середнього класу.

Список використаних джерел:

1. Динамика социальной структуры и трансформация общественного сознания // Социс. – 1998. – № 12.
2. Задоренко О. В. Экономические функции среднего класса в трансформационной экономике [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2865/1/Zadorenko.pdf>
3. Кижеватова В. А. Средний класс как социальная основа воспроизводства качественного трудового потенциала // Известия ВУЗов. Поволжский регион. Общественные науки. 2007. № 1. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/sredniy-klass-kak-sotsialnaya-osnova-voisproizvodstva-kachestvennogo-trudovogo-potentsiala>
4. Міхель Д. О. Дискурс щодо формування середнього класу, як гарантія «європеїзації» України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/politics/2012/197-185-11.pdf>